

การพัฒนาการอ่านวิเคราะห์บันเทิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย*

ANALYTICAL READING DEVELOPMENT APPLYING STANISLAVSKI'S SYSTEM FOR UPPER PRIMARY STUDENTS

สรุฒนา กิรตินิจกาล*, สันติวัฒน์ จันทรีไธ

Sarulchana Keeratinichakal*, Santiwat Chandai

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: sarulchana.k@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันเทิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี และ 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันเทิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกีที่มีต่อความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ตัวอย่างวิจัย คือนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 78 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 39 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบวัดความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันเทิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของ สตานิสลาฟสกีสำหรับกลุ่มทดลอง และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติสำหรับกลุ่มควบคุม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิตด้วยการทดสอบแบบที (T-Test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันเทิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) วิเคราะห์โครงเรื่องตามองค์ประกอบ 1.2) วิเคราะห์ภูมิหลังและแรงผลักดันของตัวละคร 1.3) สร้างจินตนาการเกี่ยวกับฉากและวิเคราะห์อิทธิพลของฉาก 1.4) วิเคราะห์แก่นเรื่อง และ 1.5) เชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่อง และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การอ่านวิเคราะห์, ระบบของสตานิสลาฟสกี, บันเทิงคดี, ประถมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to: 1) it aims to thoroughly examine the potential of the Stanislavski's system in enhancing the organizational process of fiction learning activities. And 2) it seeks to confidently evaluate the impact of implementing the Stanislavski's system on the analytical reading skills of upper primary school students during fiction learning activities. The investigation was conducted on a group of 5th-grade students from a demonstration school

that falls under the purview of a state-run university in Bangkok. The sample size consisted of 78 students, equally divided into an experimental group and a control group, each comprising 39 individuals. The research methodology involved both pretest and posttest evaluations to students in both the experimental and control groups to measure their analytical reading ability. The instructional plan for the experimental group is fiction-based learning activity by using the Stanislavski's system while the control group was provided with an instructional plan for organizing regular learning activities. The data were analyzed using arithmetic mean, standard deviation, and t-test. The research findings were as follows: 1) The process of organizing fiction-based learning activities for upper primary school students by using the Stanislavski's system. The approach involves five key steps, namely: 1.1) Thoroughly analyzing the theme based on the composition; 1.2) Analyzing the background and motivation of the characters; 1.3) Establishing scene imagination and analyzing the influence of the scene; 1.4) Analyzing the essence of the story; and 1.5) Connecting the experience with the theme. And 2) The mean scores of students in the experimental group for analytical reading ability were found to be significantly higher than those of students in the control group after organizing learning activities. This statistical was observed at the .05 level of significance. Additionally, the mean score of students in the experimental group for analytical reading ability after organizing the learning activities was significantly higher than their score before organizing the activities, with statistical at the .05 level of significance.

Keywords: Analytical Reading, Stanislavski's System, Fiction, Upper Primary Students

บทนำ

การอ่านวิเคราะห์ เป็นทักษะสำคัญที่ผู้อ่านจะมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่าน โดยอ่านเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบแล้วพิจารณาเนื้อเรื่อง ตีความเนื้อเรื่อง และวิพากษ์เนื้อเรื่อง เพื่อช่วยให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน และตัดสินใจหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้ และสามารถนำความรู้จากการอ่านไปปรับใช้ในชีวิตจริง (Adler, M. J. & Doren, C. V., 1972); (วัชร บวรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ, 2542) การอ่านวิเคราะห์ยังมีปัญหาอยู่ในปัจจุบันเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test หรือ O-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) วิชาภาษาไทยในสาระการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 มีผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 45.15 คะแนน ซึ่งคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 และคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สาระการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร มีผลคะแนนเฉลี่ย 58.08 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2565) จากการสังเกตนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งนั้น พบว่า นักเรียนบางคนอ่านแล้วไม่เข้าใจเนื้อเรื่องด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ไม่สามารถสรุปเนื้อเรื่องได้ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้ สอดคล้องกับ Adler, M. J. & Doren, C. V. ที่กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับทักษะการอ่านว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มักได้เรียนเฉพาะความหมายของคำเท่านั้น เมื่อนำมาประกอบเป็นประโยคหรือข้อความแล้ว จะไม่สามารถวิเคราะห์หรือตีความได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปในการเรียนขั้นสูงและในชีวิตประจำวันด้วย (Adler, M. J. & Doren, C. V., 1972) กระทรวงศึกษาธิการเห็นถึงความสำคัญของการอ่านวิเคราะห์ จึงได้กำหนดให้เป็นหนึ่งในห้าสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยระบุสาระการอ่านอยู่ในมาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 ว่า “ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน” ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไว้ ดังนี้ คือ 1) อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง 2) อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นการบรรยายและการพรรณนา 3) อธิบายความหมายโดยนัยจากเรื่องที่อ่านอย่างหลากหลาย 4) แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 5) วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต 6) อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม 7) อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และ 8) มีมารยาทในการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งการแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน และการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นหนึ่งในทักษะของการอ่านวิเคราะห์

สมพร จารุณัฐ อธิบายว่า บันเทิงคดีเป็นเรื่องแต่งซึ่งมีผู้เขียนสมมติตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ และเรื่องราว เหตุการณ์ขึ้น แล้วถ่ายทอดด้วยการใช้ถ้อยคำภาษา และความสามารถในการสร้างงานเขียน สะท้อนภาพให้ผู้อ่านได้รู้เห็น เข้าใจ คิด และรู้สึกเกี่ยวกับชีวิตและการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม นิสัยใจคอและอื่น ๆ โดยอาศัยตัวละครและเรื่องราวที่แต่งขึ้นเป็นสื่อ การเสนอเรื่องราวของเรื่องที่แต่งขึ้นโดยทั่วไปจึงมักจะเป็นการเขียนเล่าเรื่อง ผู้เขียนอาจจะเขียนเล่าโดยใช้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้เล่า หรือผู้เขียนเล่าเรื่องโดยตรงก็ได้ เป็นการเล่าเรื่องในลักษณะสะท้อนภาพชีวิตของตัวละคร ณ สถานที่ใดที่หนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง โดยมีบทสนทนาประกอบ (สมพร จารุณัฐ, 2538) บันเทิงคดีเป็นงานประพันธ์ที่ประชาชนทั่วไปนิยมอ่านกันมาก ด้วยเหตุผลที่บันเทิงคดีเป็นงานประพันธ์ที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีศิลปะ และให้ความเพลิดเพลินเป็นหลัก ซึ่งงานเขียนบันเทิงคดีมีหลายรูปแบบ อาทิ นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ บทละคร ลักษณะงานเขียนบันเทิงคดีมีการสร้างสรรค์กลวิธีการเขียนให้น่าสนใจ และดึงดูดผู้อ่านอย่างหลากหลาย ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องรู้จักประยุกต์แนวทางการอ่านเพื่อวิเคราะห์มาใช้ให้เหมาะสม (บรรเทา กิตติศักดิ์, 2542)

หลักการวิเคราะห์บันเทิงคดีตามองค์ประกอบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) โครงเรื่อง หมายถึงเค้าโครงเหตุการณ์ในบทละครหรือการลำดับเรื่องของเหตุการณ์ที่ผู้แต่งผูกขึ้นมา สามารถวิเคราะห์ได้โดยพิจารณาจากความขัดแย้งของเรื่องคืออะไร เหตุการณ์ที่สำคัญในเรื่องคืออะไร เรื่องจบลงอย่างไร 2) ตัวละคร หมายถึง ผู้ได้รับบทบาทแสดงพฤติกรรมตามเหตุการณ์ในเรื่องหรือผู้ที่ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่องที่กำหนดไว้ ตัวละครอาจเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของก็ได้ สามารถวิเคราะห์ได้โดยพิจารณาจากตัวละคร คือ ใครและมีลักษณะนิสัยอย่างไร อะไร คือ สาเหตุที่ทำให้ตัวละครเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อะไร คือ สาเหตุที่แท้จริงที่ผลักดันให้ตัวละครเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด และทัศนคติ 3) ฉาก หมายถึง สถานที่ และเวลาที่เรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์แวดล้อมอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง สามารถวิเคราะห์ได้โดยพิจารณาจากฉากว่ามีความสัมพันธ์กับตัวละครอย่างไร ฉากช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึก และบุคลิกของตัวละครอย่างไร 4) แก่นเรื่อง หมายถึง ความคิดหลักของเรื่องหรือสารที่แสดงนัยไว้ในงานประพันธ์ สามารถวิเคราะห์ได้โดยพิจารณาจากเนื้อเรื่องเสนอสาระอะไรเกี่ยวกับชีวิตหรือประสบการณ์ชีวิต ตัวละครเรียนรู้อะไรบ้างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และ 5) มุมมองการเล่าเรื่อง หมายถึงกลวิธีการเล่าเรื่อง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นถูกนำมาเล่าโดยทัศนะของใคร มุมมองมีหลายแบบ มุมมองที่เป็นพื้นฐานของเรื่องเล่ามี 4 แบบ คือ 1) ผู้เล่าเรื่องรู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่าง 2) การใช้บุรุษที่ 3 เป็นผู้เล่าเรื่อง 3) การใช้บุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่อง และ 4) ผู้เล่าเรื่องเป็น ผู้สังเกตการณ์ (กุหลาบ มลลิกะมาส, 2525); (ยุพาส ชัยศิลป์วัฒนา, 2544); (ราชบัณฑิตยสถาน, 2560) งานวิจัยนี้เลือกบันเทิงคดีที่มีองค์ประกอบของบันเทิงคดีครบถ้วน และเป็นวรรณคดีที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สำหรับจัดการเรียนการสอน แต่ไม่ได้ให้ผู้เรียนวิเคราะห์มุมมองการเล่าเรื่อง เพราะเป็นการเล่าเรื่องจากผู้แต่ง ทำให้ผู้เรียนรู้เนื้อเรื่องพร้อมผู้แต่งเล่า

ไม่เพียงคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน วิชาภาษาไทยในสาระการอ่านของนักเรียนระดับประเทศเท่านั้นที่มีคะแนน ต่ำกว่าร้อยละ 50 นักเรียนในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครก็มีปัญหาอ่านการเช่นกัน จากการสังเกตนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปได้ว่า นักเรียนบางคนอ่านแล้วไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ไม่สามารถสรุปเนื้อเรื่องได้ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ระบบของสตานิสลาฟสกี (Stanislavski's System) เป็นระบบที่ใช้ฝึกซ้อมการแสดงของนักแสดงที่กระตุ้นให้นักแสดงใช้ความทรงจำและจินตนาการของแต่ละคนเพื่อแสดงอารมณ์ออกมา จากนั้นผู้แสดงจะเข้าถึงอารมณ์ที่แท้จริงผ่านการแสดงออกทางร่างกาย วิธีการนี้จำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์ตัวละครอย่างละเอียดและการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแนวทางให้นักแสดงถ่ายทอดอารมณ์ออกมา (Powell, M., 2010) ซึ่งวิธีการนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงสามารถวิเคราะห์ตัวละครได้ ระบบของสตานิสลาฟสกี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เทคนิคทางจิตวิทยา และเทคนิคการฝึกฝนทางด้านร่างกาย เสียงและจังหวะ เทคนิคทางจิตวิทยา (Actor's Inner or Psychotechnique) มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการแสดง เพราะนักแสดงจะต้องฝึกฝนจิตและจินตนาการ หรือวิเคราะห์ตัวละครในเชิงจิตวิทยาเพื่อให้เข้าใจตัวละคร ทั้งความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก (ฤชณะ พันธุ์เพ็ง, 2560) โดยการตั้งคำถามก่อน การฝึกซ้อมการแสดงให้นักแสดงได้คิด ค้นหาคำตอบและตอบคำถามเหล่านี้ เพื่อให้เข้าใจตัวละคร เหตุการณ์ สถานการณ์ มากยิ่งขึ้น เช่น ฉันเป็นใคร ฉันอยู่ที่ไหน ฉันต้องฝ่าฝืนอะไรถึงได้สิ่งที่ต้องการ (Allen, D., 1999); (Kelly, E., 1973); (Hapgood, E. R., 1964) การตอบคำถามเหล่านี้ ผู้อ่านต้องสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านตามองค์ประกอบของบันเทิงคดีซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการอ่านบันเทิงคดีอีกด้วย งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนจึงได้ศึกษาระบบของสตานิสลาฟสกีในส่วนแรก คือ การศึกษาทางจิตวิทยา ซึ่งงานวิจัยนี้ไม่ได้ให้นักเรียนได้แสดงจริงบนเวที จึงไม่ได้นำระบบของสตานิสลาฟสกีส่วนที่สอง การฝึกฝนทางด้านร่างกาย เสียงและจังหวะ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยบูรณาการหลักการอ่านวิเคราะห์บันเทิงคดีร่วมกับเทคนิคระบบของสตานิสลาฟสกีทางจิตวิทยาเพื่อประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านบันเทิงคดี โดยมุ่งเน้นการอ่านวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนได้ตอบคำถามเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องและตัวละคร และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่ออ่านเรื่องจบผู้อ่านจะเกิดความเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน และสามารถนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตจริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันเทิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี
2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันเทิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกีที่มีต่อความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development Study) แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ 1) การพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2) การศึกษาผลการทดลองใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเครื่องมือวัด

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดสอบการอ่านจากการทดสอบระดับชาติและการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน พบว่า นักเรียนไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านวิเคราะห์ จากนั้นศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์บันเทิงคดีตามองค์ประกอบ และเทคนิคเทคนิคระบบของ สตานิสลาฟสกีทางจิตวิทยาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถใน

การอ่านวิเคราะห์ เมื่อได้สาระสำคัญของแนวคิดแล้วจึงพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์โครงเรื่องตามองค์ประกอบ 2) วิเคราะห์ภูมิหลังและแรงผลักดันของตัวละคร 3) สร้างจินตนาการเกี่ยวกับฉากและวิเคราะห์อิทธิพลของฉาก 4) วิเคราะห์แก่นเรื่อง และ 5) เชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่อง แล้วจึงเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันทึกโดยประยุกต์ใช้ระบบของ สตานิสลาฟสกี

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแบบวัด คูณานจำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วยคำถามปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ 12 คะแนน และคำถามอัตนัย จำนวน 8 ข้อ 16 คะแนน รวมทั้งสิ้น 28 คะแนน ผู้วิจัยสร้างแบบวัดนี้โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงสร้างของแบบวัดตามระดับความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ ได้แก่ 1) การพิจารณาเนื้อเรื่อง 2) การตีความเนื้อเรื่อง และ 3) การวิพากษ์เนื้อเรื่อง จากนั้นสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ แล้วนำแบบวัดและเกณฑ์การตรวจสอบผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบ ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อเท่ากับช่วง 0.50 - 1.00 และได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การใช้คำถามให้ตรงกับระดับการอ่าน และแก้ไขข้อคำถามให้มีความเหมาะสม หลังจากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขแบบวัดและเกณฑ์การตรวจ แล้วจึงนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพแบบวัดความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ทั้ง 2 ฉบับ โดยนำไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีลักษณะคล้ายตัวอย่างวิจัย จำนวน 39 คน แล้ววิเคราะห์ได้ผล ดังนี้ แบบวัดความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ก่อนเรียน มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.75 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.75 ค่าความเที่ยง 0.95 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.92 - 0.98 ส่วนแบบวัดความสามารถในการอ่านวิเคราะห์หลังเรียน มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.75 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าความเที่ยง 0.91 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.83 - 0.96

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการทดลองใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้เนื้อหาตามการกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดเนื้อหาการสอนการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดเนื้อหาการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมทั้งภาคเรียนที่ 1 และ 2

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยพิจารณาจาก 1) คะแนนการสอบกลางภาคเรียนที่ 1 วิชาภาษาไทย 5 รหัสวิชา ท15101 ปีการศึกษา 2566 ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 ห้องเรียน แล้วเลือกห้องเรียน จำนวน 2 ห้อง ที่ค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาทดสอบความแปรปรวนและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และ 2) กำหนดกลุ่มทดลองที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี และกลุ่มควบคุมที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ด้วยวิธีการจับสลาก และได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 6 จำนวน 39 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 1 จำนวน 39 คน เป็นกลุ่มควบคุม

การวิจัยนี้ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบ่งตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามระบบของสตานิสลาฟสกี และกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ โดยวัดตัวแปรตามทั้งสองกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง (Pre-Test and Post-Test Design) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิเคราะห์หลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ก่อนและหลังของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน

ดังนี้ 1) ดำเนินการทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-Test) โดยใช้แบบวัดการอ่านวิเคราะห์ก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ 28 คะแนน ใช้เวลา 40 นาที แล้วตรวจบันทึกผลคะแนน 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลอฟสกีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 หน่วย การเรียนรู้ เป็นระยะเวลา 10 คาบ คาบละ 50 นาที และ 3) ดำเนินการทดสอบหลังการทดลอง (Post-Test) โดยใช้แบบวัดการอ่านวิเคราะห์หลังเรียนซึ่งเป็นแบบวัดคู่ขนาน จำนวน 20 ข้อ 28 คะแนน ใช้เวลา 40 นาที หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วตรวจบันทึกผลคะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดการอ่านวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ผลของข้อมูลเปรียบเทียบหลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลอง จากการทดสอบค่าที (T-Test Dependent) และนำเสนอผลการวิจัยรูปแบบตารางและความเรียงตามลำดับ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของ สถานีสลอฟสกี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

การพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลอฟสกี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีขั้นย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์โครงเรื่องตามองค์ประกอบ แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย ได้แก่ 1) สรุปเนื้อเรื่องร่วมกัน และ 2) วิเคราะห์โครงเรื่องตามองค์ประกอบ

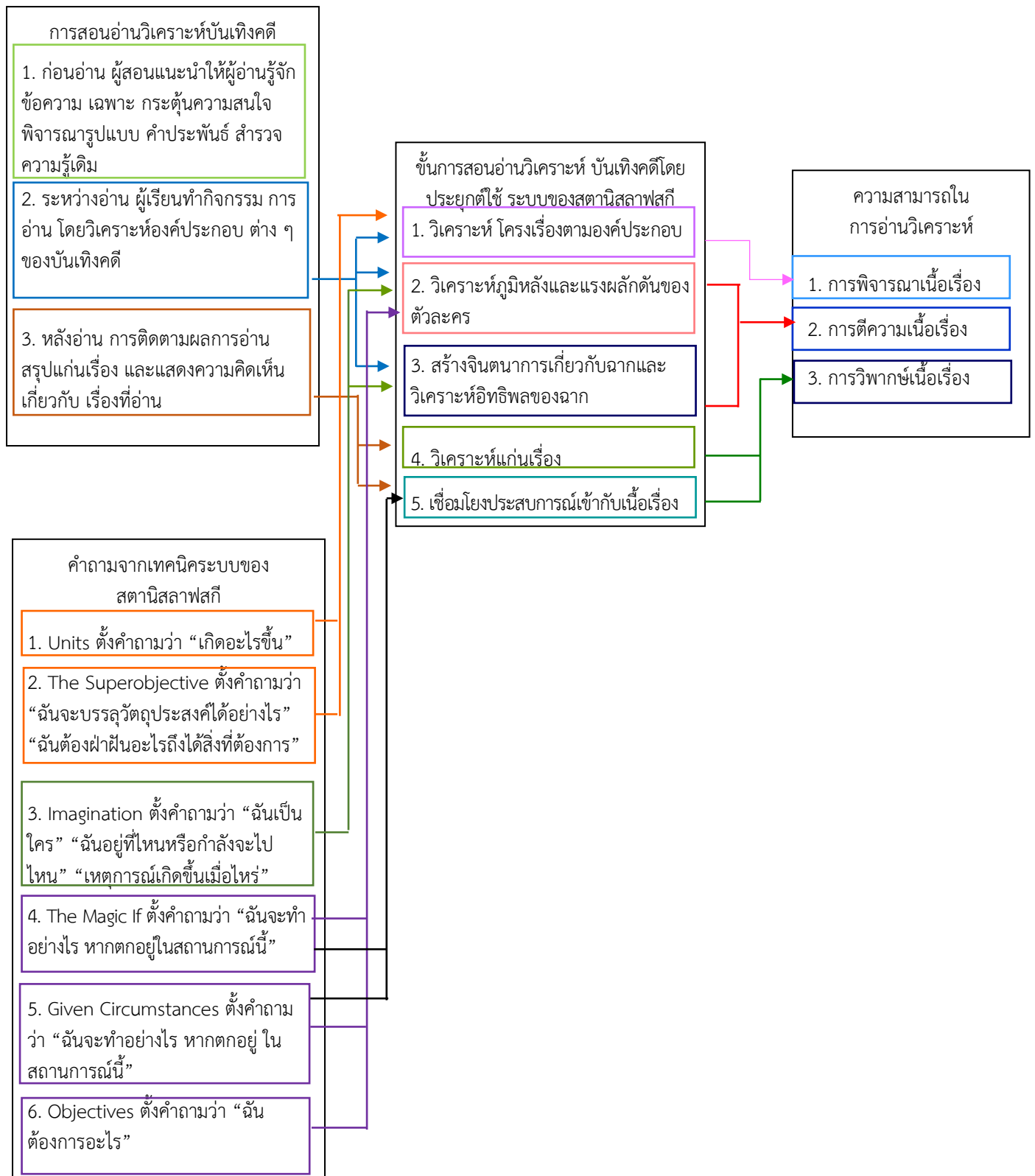
ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ภูมิหลังและแรงผลักดันของตัวละคร แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย ได้แก่ 1) ตอบคำถามเพื่อระบุภูมิหลังของตัวละคร 2) อภิปรายกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ตัวละคร และ 3) นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 สร้างจินตนาการเกี่ยวกับฉากและวิเคราะห์อิทธิพลของฉาก แบ่งเป็น 5 ขั้นย่อย ได้แก่ 1) ระบุและวิเคราะห์ฉากที่เกิดขึ้นในเรื่อง 2) จินตนาการเกี่ยวกับฉากตามความคิดของนักเรียน 3) วิเคราะห์อิทธิพลของฉากที่มีต่อตัวละครและผู้อ่าน 4) อภิปรายกลุ่มร่วมกันว่าหากเปลี่ยนฉากจะเป็นอย่างไร และ 5) นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์แก่นเรื่อง แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย ได้แก่ 1) ระบุข้อคิดที่ได้จากเรื่อง 2) วิเคราะห์แก่นเรื่อง และ 3) ระบุแนวทางการปรับใช้ในชีวิตจริง

ขั้นที่ 5 เชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่อง แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย ได้แก่ 1) สมมติตัวเองเป็นตัวละครในเรื่อง และ 2) ระบุคุณค่าของบันทึกรู้

การพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลอฟสกี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์โครงเรื่องตามองค์ประกอบ 2) วิเคราะห์ภูมิหลังและแรงผลักดันของตัวละคร 3) สร้างจินตนาการเกี่ยวกับฉากและวิเคราะห์อิทธิพลของฉาก 4) วิเคราะห์แก่นเรื่อง และ 5) เชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่อง ซึ่งสามารถปรากฏเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี

ตามที่ปรากฏในภาพที่ 1 การพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันเทิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ครอบคลุมแต่ละระดับ ดังนี้ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์

โครงเรื่องตามองค์ประกอบ ส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ระดับการพิจารณาเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ภูมิหลังและแรงผลักดันของตัวละคร และขั้นที่ 3 สร้างจินตนาการเกี่ยวกับฉากและวิเคราะห์อิทธิพลของฉาก ส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ระดับการตีความเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 4 วิเคราะห์แก่นเรื่อง และขั้นที่ 5 เชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่องส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ระดับการวิพากษ์เนื้อเรื่อง

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลาฟสกีที่มีต่อความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลาฟสกีสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ 23.54 (SD = 2.94) และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 20.05 (SD = 2.98) ดังข้อมูลในตาราง 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม

ตัวอย่างในการวิจัย	คะแนนเต็ม	M	SD	t	p
กลุ่มทดลอง (n = 39)	28	23.54	2.94	5.35	.00*
กลุ่มควบคุม (n = 39)	28	20.05	2.98		

*p < .05

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลาฟสกี หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 23.54 (SD = 2.94) และมีคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 20.10 (SD = 3.76) ดังข้อมูลในตาราง 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและ หลังการทดลอง

ตัวอย่างในการวิจัย	คะแนนเต็ม	M	SD	t	p
กลุ่มทดลองก่อนเรียน (n = 39)	28	20.10	3.76	12.52	.00*
กลุ่มทดลองหลังเรียน (n = 39)	28	23.54	2.94		

*p < .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การอภิปรายผลจากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของ สถานีสลาฟสกี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลาฟสกีที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายได้ เพราะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นจากปัญหาของนักเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นจากปัญหาของนักเรียน จากการศึกษาปัญหา การอ่านของนักเรียนทั้งในระดับประเทศ โรงเรียน และห้องเรียน พบว่า การอ่านยังเป็นปัญหาหลักของวิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test หรือ O-

NET) วิชาภาษาไทยในสาระการอ่าน น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2565) สอดคล้องกับ อัมพร สุขเกษม กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมีความสำคัญต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศด้วย เพราะการอ่านช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิธีการใหม่ ๆ สำหรับใช้พัฒนาอาชีพ ช่วยผ่อนคลายความเครียด มีความเพลิดเพลิน เกิดความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจความเคลื่อนไหวทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สามารถรับรู้และปรับตัวให้เข้ากับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ทั้งสิ้น (อัมพร สุขเกษม, 2542)

2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบจากหลักการวิเคราะห์บันทึกดี และระบบของสถานีสลาฟสกีทางจิตวิทยา แล้วสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการสอนอ่านวิเคราะห์บันทึกดี นอกจากนี้ ยังมี การปรับปรุงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงจากผลการทดลองสอนจริง ก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างวิจัย

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความแตกต่างจากขั้นตอนการสอนแบบปกติ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีจุดเด่นที่แตกต่างจากการเรียนการสอนแบบปกติ คือ 1) การตั้งคำถามจากเทคนิคระบบของสถานีสลาฟสกี 2) การส่งเสริมให้นักเรียนตอบคำถามทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม และ 3) การให้นักเรียนมีโอกาสเชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่อง

2. การอภิปรายผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันทึกดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลาฟสกีที่มีต่อความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันทึกดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลาฟสกีสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ 23.54 (SD = 2.94) และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 20.05 (SD = 2.98) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บันทึกดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลาฟสกี สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 23.54 (SD = 2.94) และมีคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 20.10 (SD = 3.76) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันทึกดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของ สถานีสลาฟสกีทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านวิเคราะห์บันทึกดีสูงขึ้น เพราะเทคนิคระบบของ สถานีสลาฟสกีทำให้อ่านหรือนักแสดงต้องวิเคราะห์ตัวละครอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางให้นักแสดงถ่ายทอดอารมณ์ออกมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภณัฐ พานา ที่พบว่า การนำแนวคิด Magic If ซึ่งเป็นหนึ่งในเทคนิคของระบบสถานีสลาฟสกีมาใช้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน โดยผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น โดยนักเรียนสามารถอธิบายสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยใช้ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้อื่นในเหตุการณ์ประกอบคำอธิบาย มีการเปลี่ยนแปลงของทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ดีขึ้นจากการทดลองตามลำดับ (ศุภณัฐ พานา, 2560)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันทึกดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสถานีสลาฟสกีที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านวิเคราะห์สูงขึ้น เพราะปัจจัยดังต่อไปนี้

การให้นักเรียนสรุปเนื้อเรื่องที่ศึกษาร่วมกันในระดับที่ 1 ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์โครงเรื่อง

การยกตัวอย่างการวิเคราะห์ตัวละคร ก่อนให้นักเรียนวิเคราะห์ด้วยตัวเอง ในขั้นที่ 2 ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวละคร

การให้นักเรียนได้จินตนาการถึงฉากและการเปลี่ยนแปลงของฉากในขั้นที่ 3 ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ฉาก

การให้นักเรียนได้บอกข้อคิดและแนวทางการปรับใช้ในชีวิตจริง ในขั้นที่ 4 ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์แก่นเรื่อง

การกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนสมมติตัวเองเป็นตัวละครในเรื่อง และให้แสดงบทบาทสมมติตามความคิดของนักเรียน ในขั้นที่ 5 ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจการกระทำ ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครมากยิ่งขึ้น และได้เชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่อง

สรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์โครงเรื่องตามองค์ประกอบ 2) วิเคราะห์ภูมิหลังและแรงผลักดันของตัวละคร 3) สร้างจินตนาการเกี่ยวกับฉากและวิเคราะห์อิทธิพลของฉาก 4) วิเคราะห์แก่นเรื่อง และ 5) เชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่อง ซึ่งสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ที่สูงขึ้นทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ การพิจารณาเนื้อเรื่อง การตีความเนื้อเรื่อง และการวิพากษ์เนื้อเรื่อง โดยแต่ละขั้นตอนส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ทั้ง 3 ระดับ ดังนี้ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์โครงเรื่องตามองค์ประกอบ ส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ระดับการพิจารณาเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ภูมิหลังและแรงผลักดันของตัวละคร และขั้นที่ 3 สร้างจินตนาการเกี่ยวกับฉากและวิเคราะห์อิทธิพลของฉาก ส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ระดับการตีความเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 4 วิเคราะห์แก่นเรื่อง และขั้นที่ 5 เชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับเนื้อเรื่องส่งเสริมความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ระดับการวิพากษ์เนื้อเรื่อง ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกี สามารถพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายได้ โดยสรุปได้ว่า 1) คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกีสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกีหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จากงานวิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้มี ดังนี้ คือ 1) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในวิชาพื้นฐานจึงเลือกบันทึกคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียน ซึ่งอาจไม่ได้อยู่ในความสนใจโดยรวมของผู้เรียน ผู้สอนอาจเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกบันทึกคดีที่สนใจ โดยสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง และ 2) ผู้วิจัยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 คาบ ต่อบันทึกคดี 1 เรื่อง ซึ่งไม่รวมคาบในการอ่านเพื่อเข้าใจเนื้อเรื่อง อีก 3 คาบ รวมเป็น 8 คาบ หากผู้สอนสนใจนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ ควรพิจารณาข้อจำกัดด้านระยะเวลา โดยยืดหยุ่นเวลาในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม และผู้วิจัยเสนอแนะว่า ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามที่เสนอไว้ในงานวิจัยนี้ เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านวิเคราะห์เพิ่มขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปมี ดังนี้ คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงคดีโดยประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกีสามารถพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนได้ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกบันทึกคดีที่เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองประเภทนิทาน เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของบันทึกคดีได้อย่างครบถ้วน ผู้สนใจสามารถนำไปทดลองใช้กับบันทึกคดีรูปแบบอื่น เช่น เรื่องสั้น เพลง หรือภาพยนตร์ และ 2) ผู้สนใจอาจทดลอง

ประยุกต์ใช้ระบบของสตานิสลาฟสกีส่วนที่สอง การฝึกฝนทางด้านร่างกาย เสียงและจังหวะ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงจริงบนเวทีและกระตุ้นความสนใจของนักเรียนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณะ พันธุ์เพ็ง. (2560). Stanislavski and I: เมื่อเราเข้าใจกัน. เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2566 จาก <https://medium.com/@g.punpeng/stanislavski-and-i-เมื่อเราเข้าใจกัน-c561bc4c0729>.
- กุหลาบ มลลิกะมาส. (2525). ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา. (2544). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2560). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วัชรวิ บุณยสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ. (2542). การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ด้านหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภณัฐ พานา. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2565). รูปแบบข้อสอบ และจำนวนข้อสอบในแต่ละรายวิชา (Test Blueprint) วิชาภาษาไทย. เรียกใช้เมื่อ 20 พฤษภาคม 2566 จาก https://www.niets.or.th/uploads/editor/files/O-NET/61_65_Thai_P6_web.pdf.
- สมพร จารุณภู. (2538). คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อัมพร สุขเกษม. (2542). การอ่านหนังสือ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Adler, M. J. & Doren, C. V. (1972). How To Read A Book. United States of America: Touchstone.
- Allen, D. (1999). Stanislavski for beginners. United States of America: Writers and Readers: Inc.
- Hapgood, E. R. (1964). An Actor Prepares. New York: Routledge.
- Kelly, E. (1973). The Magic If: Stanislavski for Children. Maryland: National Educational Press.
- Powell, M. (2010). The Acting Bible. London: Quintet Publishing.